

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 154.

V Ljubljani, v torek 9. julija 1889.

Letnik XVII.

Vodnikova slavnost.

(Dalje)

Dr. Tavčar napije slovenski domovini. Ne peđi zemlje naj Slovenec ne zgubi v korist sovražniku. Ljubezen domovinska nas vse združuje. Spomenik naj vedno stoji na slovenski zemlji in potomci naj branijo spomenik z onim navdušenjem, s katerim smo ga postavili. Bog živi slovenski narod! Slovenija čez vse!

Koroški deželni poslanec Muri se zahvali državnim poslancem, ki se tako potezajo za koroške Slovence in izrazi željo, naj bi tudi nadalje pomagali zatiranim Korošcem.

Dr. Poklukar povdarja složnost slovenskih državnih poslancev, ki delujejo za vse Slovence brez razlike dežele.

Dr. Ferjančič naglašja, da je slovenska delegacija v državnem zboru edina in ima primeroma veliko veljavo. Državni poslanci so veliko k temu pripomogli, da Nemci več ne imenujejo Slovencev „interessantes Nationchen“, marveč so važen faktor za Čehi in Poljaki. Na podlagi od cesarja podeljene ustave delujejo, zato so tarča nasprotnikom, a stvar slovenska je poštena in mora zmagati. Kopico zahval so zopet prinesli Korošci in to je dokaz, da hočejo slovensko šolo. Govornik se konečno obrne h Korošcem: Pozdravite doma vse brate, ki so v duhu z nami v Ljubljani in zatrdite jim, da jih bomo tudi v prihodnje branili.

Dr. Vošnjak napije zastopnikom Hrvatov.

Dr. Erazmo Barčič iz Reke je v navdušenem govoru naglašal napredek Jugoslovanov.

G. Gangl se je zahvalil, da so mu izročili tako častno delo, napraviti prvi javni spomenik slovenskemu prvaku.

Prof. Toma Zupan je nazdravil Vodnikovi in Knezovi hiši, iz katerih je pošel Vodnik.

J. Hribar je napil Hrvatom kot bližnjim bratom.

G. Jakić iz Pulja je v navdušenem govoru omenjal probujenja naroda v Dalmaciji, Istri in Primorju.

Župnik Rozman je govoril v imenu duhovščine:

Slavna gospōda!

Vem, da ste že toliko zanimivega in lepega slišali o slavljenecu današnjem, da jaz nimam kaj več dostaviti. Govoriti smo slišali tako navdušeno o velikem Valentinu Vodniku kot iskrenem rodoljubi ter Slovcu, dalje o izrednem učenjaku in školniku, o prvem slovenskem pesniku itd. A slavna gospōda, Valentin Vodnik je bil v prvi vrsti katoliški duhovnik, in kot tacega imenujem ga svojega ter kot tacemu veljaj mu moj glas.

Iz pesem in drugih spisov pa iz vsega dejanja in ravnanja Vodnikovega spoznavamo njegovo plemenito srce, katero je gorelo za slovenski toliko mu dragi narod. On je pisal in pel mladini in starosti, gospōdi in priprostemu ljudstvu — on ni poznal in ni delal razlike med Slovcem in Slovcem. To, slavna gospōda, nam bodi vzor! Trditi si drznem: ako bi nam slavljenec današnjega dneva od tam, kjer (nádejamo se) zdaj nad zvezdami slavo in večno plačo uživa, katere mu svet ni dal, glasno klicati mogel — zaklical bi nam: Bratje! složnost, edinost, ljubezen! V složnosti je moč, katera se vspešno ustavlja vsaki nasprotni sili!

Draga gospōda! podajmo si roke k bratovski spravi, bratovski ljubezni! Naj že vendar pade stena, katera nas hoče ločiti v konservativce in liberalce, stare in mlade! Duhovnik sem in Slovec sem — to je moj ponos! Tako bodi vsak na svojem stališču!

K sklepu kličem: O da bi slavljenec današnjega dne, véliki Vodnik, pri Bogu izprosil Slovcem in Slovanom sploh dar bratovske ljubezni, miru, edinosti, da bi bili mi vsi, naj si bivamo v Kranjski, Koroški, Štajerski ali kjerkoli, bratje med seboj, vedno enega srca, enega duha!

Zadnji govornik je bil M. Kunc, ki je govoril v imenu obrtnikov:

Častita gospōda!

Duh in moč, veda in delo so sredstva, s katerimi narodi živé in napredujejo. Z uma svetlim mečem bojuje se in navdušuje pesnik ljubljani svoj rod! Z duha globokimi mislimi rešuje učenjak teoretične probleme; um iznajde in načrta — a v življenje spravlja moč!

Pri vsaki stvari, bodisi majhna ali velika, opazujemo isto skupno delo uma in moči, ki vstvarja vse od malenkosti do vekovitih umotvorov. Duh brez moči, in moč brez duha, ne bi mogla donášati človeštvu prida in blaginje.

Krasni spomenik, kateri je na čast in slavo svojemu prvemu buditelju in pesniku postavil danes hvaležni rod, je tudi delo uma in moči!

Umetnik je izdelal krasen načrt; moči in dela vajene roke pa so izvršile, kar je izumil genialni duh!

Bodisi, da smo mej sabo še tako različnih misli o najboljših potih do narodnega in socialnega razvoja; jedini smo v tem gotovo vsi, da domači umetniki in rokodelstvu hasni le pošteni napredek; da bi bil zaostanek na tem polju nesreča za naš narod! Ker pa iz duha življenje izvira, je vse, kar so storili naši pesniki in buditelji za duševni razvoj svojega rodu, koristilo tudi napredku domače umetnosti in obrtnosti! Zato pa slavijo take može tudi priprosti obrtniki in delavci, ker vedó, da v duševnem razvoju naroda leži ključ gospodarskemu napredku.

Narodna zavednost vzbujja značaje, daje pričetnikom pogum, — in živahno podkrepljenje domače umetnosti in obrtnosti, donášala bode narodu in deželi najlepši in plodoviti sad! Treba pa je, da to vsi spoznamo. Duh in moč, veda in delo sta enakopravna faktorja; ta misel mora prodreti mej nami — in pridobili si bomo ž njo zadovoljnost delavskih stanov, za kar skrbeti je vsem narodna dolžnost! Tej ideji, ki spaja genialno misel s fizično krepostjo, — slogi, ki veže učenjaka s priprostim delavcem, velja naj moja napitnica:

Bog živi slovenski duh!

Bog živi slovensko moč! (Konec prih.)

LISTEK.

Zavetišče.

(Zgodovinska povest. Češki spisal Al. Dostál, prevel —r—.)

(Dalje.)

S topelskega grada je jezdila tropa bojevalcev, okrašenih z velikimi belimi križi na rami. Navdušenost je bila splošna. Hroznata je razglasil po vseh vaseh, da preskrbi vsakemu orožje in mu pomaga z živežem na daljno pot, kdor ima toliko poguma, da gre v sv. deželo. Deloma radi imenitnega namena, deloma iz ljubezni do Hroznate je rastla križarska odprava očividno; vrste so se množile s hrabrimi bojevalci. Nekrasa je vrazil čete, delil orožje, svetoval, opominjal kot stari, zvedeni vojščak. Tudi Hroznati se je razjasnilo lice. Drugo obljubo spoinjuje zdaj. Ko je šel okoli kapele, pogledal je notri in zašepetal:

„Mati, ali si zadovoljna s svojim sinom?“

V grad so prišli tudi menihi, da blagoslovijo križarsko vojno. Ljudje so drli na dvorišče. Kmet Nekrasa je peljal celi rod s Pavlom, ki ga je pred kratkim našel in ki zdaj zopet odhaja.

„Ko boste dobili sveta mesta, vrni se ljubi

brat v rojstveni kraj in ne pozabi na nas. Nikar nas tako dolgo ne zanemarjaj. Na stara leta ti bo drag počitek, in nikdo ti ne bo tako stregel, kakor moji ljudje.“

„Zahvalim se ti, brat; ako bom dočakal še nekoliko let, gotovo ne bom zavrgel tvojega povabila. Bodi brez skrbi.“

„Ko bi do tistega časa umrl, moj sin je tudi dobrega srca, kakor si sam videl, in vé tudi, da si ti po meni najstarejši v rodu in lastnik po pravu starešinstva.“

„Te pravice ne bom nikoli tirjal. Z Bogom, spremite nas z molitvijo v kruti boj.“

Med tem, ko so se stari poslavljali na dvorišči, odšlo je nekoliko mladih, s križem okrašenih bojevalcev za stolp, med trume ljudij, da se poslové s svojimi deklicami, katere so jih sém spremile. Kateri izmed teh mladeničev se bo vrnil zdrav in živ?

Marta se je glasno jokala in tudi junaku ni bilo do smeha. Šel je le zaradi Hroznate, ki mu je nagovarjal, da kaj poskusi in mu poteče hitreje dóba, določena od Nekrase do poroke.

„Zabavaj se zdaj med svojimi. Bog bo dal, da se kmalu vrnemo.“

„Pa, ako te vidim zadnjič?“

„Ne žali svojega srca s takimi mislimi, temveč upaj. Glej! predno se razvije iz teh-le popkov bel cvet, odpade, in se sadje pokaže, pridemo domov kot zmagovalci —“

„Za toliko časa!“

„Le zvesta mi ostani; ko boš slišala, da sem zdrav in se vrnem, ali pa umrjem za sveto reč; potem si prosta obljube in svoje prisege. —“

Hroznata je hotel narediti konec ginljivemu slovesu, zato je hitel na konja. Jokali so vsi. Rudeče-bela zastava je zavihrala, ljudje so klicali: „slava“; vsi so se pripravili na pot in v rokah stiskali orožje. Opat Janez je stopil višje in dal vsem blagoslov.

„Vsegamogočni Bog vas varuj na potu in daj zmago vašemu orožju! Povrnite se zdravi v naso sredo, kjer bomo za vas prosili . . .“

Vojščaki in ljudje so poklekli. Bobni in rogovi so zadoneli, in zadnjič so si prijatelji segli v roke.

„Na svidenje!“

„Na zmago krščanske vojne!“

Hroznata je jezdil v sredi tovarišev Rizka in Nekrase skozi vrata. Še enkrat je pogledal h kapelici, zavrtel s čelado in dirjal iz svoje dedščine v

je ukrenila za dōbo štrajka obširne varstvene naredbe. Meja je vojaški zasedena, da bi se zabranilo vsako vplivanje ali slučajno vsprejemanje nemških delavcev. Dosedaj ni bilo povoda za posredovanje oblastnij.

Rim, 8. julija. V zbornici je Crispi danes odgovoril na interpelacijo Cavallottijevo gledé dveh v zapor odvedenih oseb v Trstu in postopanja avstrijske vlade nasproti izletnikom v Trst in Trident, da je avstrijska vlada popolnoma pravilno ravnala. Izjave Kalnokyjeve v delegacijah so dostojne, modre in pametne. Gledé katoliškega shoda se je Crispi skliceval na dotični Taaffejev odgovor v državnem zboru.

Carjigrad, 9. julija. Reuterjevo izvestje: Ker je turški pooblaščenec na Kreti, Mahmud paša, odklonil tirjatve nezadovoljne stranke, plačati niso hoteli kmetje zapadnih pokrajin desetnine. Vojaki in orožniki, ki naj bi posredovali pri pobiranju desetnine, so se morali pred prebivalstvom umakniti, da se za brani prelivanje krvi.

Dijaška kuhinja v Celji.

Za III. društveno, šolsko leto 1888/9 so darovali naslednji prečastiti gospodje:

Peter Erjavec, župnik v Trbovljah	2 gl. — kr.
J. Mastnak, župnik v Slivnici	3 " — "
L. Š., hrvatsko-ogerski državljani v Celji	4 " — "
Ekselencija knezoškof za maj	4 " — "
Martin Sevnik, župnik v Št. Petru pod sv. Gorami	5 " — "
Anton Reieb, e. kr. blag. uradnik in hišni posestnik v Gradi	5 " — "
Ivan Fišer, e. kr. notar v Mokronogu	5 " — "
Veselica 19. maja t. l. v Žavnu	8 " 3 "
Ekselencija knezoškof Jakob Maksimilijan za junij	4 " — "
Mat. Gril, koncipijent v Postojni mesečnino za mare, april, maj, junij in julij	2 " 50 "
V. Plaskan, župnik v Zibiki zopet	6 " 75 "
A. Brumen, e. kr. sod. pristav v Slov. Bistrici	1 " — "
J. Cizej v Slov. Bistrici	1 " — "

Vsem blagim dariteljem presrčna zahvala v imenu naše mladine in pridnih ubogih dijakov. Uljudno prosimo še daljnih milodarov.

V CELJI, dne 30. junija 1889.

Maks Veršec l. r. blagajnik.

Mihael Vošnjak l. r. predsednik.

Tujci.

6. julija.

Pri **Matiću**: Fuchs, potovalec, iz Budimpešte. — Winke, in Glanz, z Dunaja. — Fuchs, trgovec, iz Berolina. — Müller in Thilmer, trgovca, z Dunaja.

Pri **Stona**: Nalsini, kemik, iz Trsta. — Demberger iz Tržiča. — Rupnik, gostilničarica, iz Idrije. — Leo z Dunaja. — Kandas, potovalec, iz Prage.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	736.7	14.0	brezv.	megla	0.00	
7. u. pop.	736.1	25.6	sl. jzap.	jasno		
9. u. zveč.	734.3	19.2	sl. vzhl.	"		

Srednja temperatura 19.6°, in 0.8° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

9. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 80 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	84 " 70 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 80 "
Papirna renta, davka prosta	99 " 80 "
Akeije avstr.-ogerske banke	906 " — "
Kreditne akeije	301 " 50 "
London	119 " 49 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleonid.	9 " 46 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 64 "
Nemške marke	58 " 32 1/2 "

Blagovolite obrniti!

Prva vipavska sadjarska zadruga ima sedaj **svojo prodajalnico** v šolskem drevoredu za vodo v lesenem pavilonu nasproti semenišču. Prodajalnica je odprta od 6. do 11. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne. **Danes in prihodnje dni !! marelice, kilo po 32 kr.!!** (V večih množinah od 5 kgr. naprej po 28 kr.) **Važno za gospodinje na deželi.** Na pisмено naročilo pošlje zadruga 5 kgr. marelic s koskom in zavojem vred brez vseh drugih stroškov in poštnine proste za 1 gld. 50 kr. kamorkoli si boji. Naročila je pošiljati "sadjarski zadrugi" v Ljubljani.

Izdajatelj: Matija Kolar.

P. n. občinstvu s tem uljudno naznanjam, da sem se vrnil s potovanja. (1-2)

Med. dr. V. Gregorič,
Dunajska cesta št. 3.

V Ljubljani, 9. julija 1889.

Ordinacija od 2—4 popoldne.

Usojam si naznaniti, da sem odprl svojo (1-3)

odvetniško pisarno
v Ljubljani,
Gospodske ulice 5.

Dr. Anton pl. Schoepl.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkviyo v g. J. Vilbarja hiši št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njija stroko spadajoče delo in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (13)

Cenike na zahtevanje.

Koverté s firmo priporočá **Katoliška Tiskarna** po nizkej ceni.

Diseldorfske oljnaté barve v tubah.

Akvarelne barve mokre in suhe.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

oljnatih barv, firneža in laka

Ljubljani.

Pisarna in zaloga: Šolski drevored 6 (semeniščno poslopje). Filijala: Slonove ulice 10-12

priloga slikarjem, dijakom, stavbenim in pohištenim mlazarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastoj in franko.

Oljnaté barve v ploščevinastih pušicah le najboljše vrste, posebno pripravne za razprodajalec, po znižanih cenah; v dežah od 25 kgr. naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in likarskih čopičev in slikarske patrone.

Vrelec „Carinthia“,
alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vsebine lithija (Lithion) priporočá kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (7)